

Sak 9

Medlemskategorier og kontingentsystem

For Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS

Saksframlegg

Arkivsaksnr : 22/00492-38

Saksbehandler: Elise Larsen Kommunikasjon, medlem og organisasjon

Medlemskategorier og kontingentsystem for Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS

Forslag til vedtak: (Representantskapets innstilling til årsmøte)

Medlemskategorier

Norges Bondelag har 4 medlemskategorier:

1. *Bruksmedlem*
 - a. Medlemmer som eier og/eller driver gård er bruksmedlem
2. *Personlig medlem*
 - a. Medlemmer som ønsker å støtte Norges Bondelags arbeid, men som ikke eier eller driver gård kan være personlig medlem i Norges Bondelag
3. *Husstandsmedlem*
 - a. Et personlig medlem, bruksmedlem eller æresmedlem kan ha ett husstandsmedlem tilknyttet sitt medlemskap
4. *Æresmedlem*

Medlemskap i Norges Bondelag er direkte og personlig. For alle enkeltpersonsforetak skal medlemskapet være registrert på eier av foretaket (bruksmedlem). Medlemskategorien Selskap med jordbruk gjelder kun for jordbruksforetak med flere eiere (som for eksempel samdrifter) og jordbruksforetak organisert som AS.

Selskap med jordbruk og selskap uten jordbruk

Jordbruksforetak med flere eiere og landbruksrelaterte foretak uten jordbruksproduksjon kan være medlem i Bondelagets Servicekontor AS. Regelen for medlemskategoriene Selskap med jordbruk og Selskap uten jordbruk om at $\frac{3}{4}$ av foretakets eiere også må være medlem av Norges Bondelag endres til at en av eierne eller daglig leder må være medlem. Det innføres fast servicekontingent for selskap med jordbruk og den faste servicekontingenten for selskap uten jordbruk økes tilsvarende personlig kontingent. Selskap med jordbruk der alle eierne er medlem i Norges Bondelag må ikke betale fast servicekontingent.

Kontingentsystemet

Personlig kontingent

Alle medlemmer i Norges Bondelag, med unntak av æresmedlemmer, skal betale personlige kontingent.

Medlemmer til og med 30 år, fra og med 70 år og husstandsmedlemmer skal betale en redusert sats.

Medlemmer til og med 25 år som er medlem i Norges Bygdeungdomslag eller 4H Norge skal betale en ytterligere redusert sats.

Brukskontingent

Bruksmedlemmer, selskap med jordbruk og selskap uten jordbruk skal betale brukskontingent til Bondelagets Servicekontor AS. Bruksmedlemmer skal betale kontingent for sine produksjonsinteresser uavhengig av foretaksform. Medlemmer som er deltakere/eiere i DA, AS eller ANS skal betale brukskontingent for sin andel av foretakets produksjon, forutsatt at foretaket ikke er medlem i Bondelaget.

Brukskontingenten er sammensatt av 3 elementer.

1. Fast servicekontingent
2. Arealkontingent utmark
3. Produksjonskontingent

Det beregnes merverdiavgift på brukskontingent.

Medlemmer under 35 år skal betale halv personlig- og brukskontingent de to første årene som bruksmedlem.

Produksjonskontingent beregnes basert på arbeidsforbruk. Kontingenten regnes ut ved hjelp av normtall og en kontingentfaktortabell. Normtallene for alle produksjoner justeres med utgangspunkt i best tilgjengelig tallgrunnlag. Normtallene bør gjennomgås jevnlig og justeres hvis nytt, og bedre tallgrunnlag er tilgjengelig.

Det beregnes produksjonskontingent for alle produksjoner som er berettiget til avløsning ved sykdom i jordbruksavtalen.

Tidligere har sats for produksjonskontingent for de to laveste trinnene på kontingentfaktortabellen vært kr. 0,-. Etter at arealkontingent innmark nå er fjernet økes satsen på disse to trinnene, slik at alle medlemmer betaler produksjonskontingent for sin produksjon.

I medlemsregisteret og på faktura for medlemskontingent endres betegnelse «Servicekontingent» til «Brukskontingent» og «Fast servicekontingent» til «Grunneierkontingent».

Styret i Norges Bondelag kan vedta nærmere retningslinjer for medlemskap og kontingent.

Saksutredning

Det er medlemmene som er fundamentet og grunnmuren i Norges Bondelag. Forskjellen på å være medlem eller ikke, er i praksis om medlemskontingenten er betalt. Derfor er det av største betydning at vi har et kontingentsystem som er kjent blant medlemmene, og som oppleves forståelig og i hovedsak rettferdig. Det har i flere omganger kommet forslag til endringer i systemet, sist gang på årsmøtet i 2022, noe som førte til at årsmøtet gjorde følgende vedtak:

«Årsmøtet i Norges Bondelag ber styret starte en helhetlig gjennomgang av dagens kontingentsystem. En utredning må inneholde en vurdering av både dagens medlemskategorier og prinsippene for beregning av kontingent. Målet må være at en på en bedre måte enn i dagens modell hensyntar de endringene som skjer i landbruket. Balansegangen mellom målet om flest mulig medlemmer og de økonomiske konsekvensene av eventuelle endringer vil måtte være et bærende prinsipp for en slik utredning.»

På bakgrunn av dette vedtok ledergruppa i Norges Bondelag å nedsette en intern arbeidsgruppe for å gjøre et grunnarbeid for å vurdere kontingentsystemet og medlemskategoriene. Arbeidsgruppa leverte sin rapport 30. mars 2023.

Styret i Norges Bondelag gjorde følgende vedtak på styremøte 18. april 2023:
«Det nedsettes et utvalg for å utarbeide et forslag til endringer i kontingentsystemet og medlemskategoriene.

Kontingentutvalget får følgende mandat:

Utvalget skal på grunnlag av utarbeidet rapport om medlemskategorier og kontingentsystemet vurdere foreslåtte modeller for endring, og velge en modell. Modellen må hensynta at dagens økonomiske rammer for Norges Bondelag skal videreføres. Utvalget skal gjennomføre en høringsrunde i organisasjonen, og utarbeide et endelig forslag til styret i Norges Bondelag.

Som medlemmer i utvalget oppnevnes:

Bodhild Fjelltveit. (styret, leder)

Ole-Kristian Bergerud (fylkesleder)

Eline Stokstad Oserud (representant fra fylkeskontor)
Nils Magne Gjengedal (representant for lokallaga)
*Astrid Solberg (organisasjonssjef Norges Bondelag)**
Sekretær for utvalget vil være Elise Larsen fra organisasjonsavdelingen.
Forslaget fra utvalget sendes på høring til fylkeslaga og behandles på Norges Bondelags årsmøte 2024.»

*Assisterende generalsekretær Arnstein Tveito har møtt for Astrid Solberg.

Rapport fra kontingentutvalget ble sendt ut på høring til fylkeslaga 31. august 2023, med oppfordring om å hente inn innspill fra lokallaga. Alle fylkeslaga har kommet med høringsinnspill.

Det er ikke alle fylkeslaga som har kommentert samtlige punkter i rapporten. Kontingentutvalget ba særlig om innspill på følgende punkter:

1. *Personlig kontingent*
 - a. Redusert sats for medlemmer under 26 år som ikke er medlem i Norges Bygdeungdomslag eller 4H Norge
 - b. Reduksjon av personlig kontingent med tilsvarende økning av produksjonskontingent
2. *Brukskontingent*
 - a. Fjerning av arealkontingent innmark fra kontingentberegningen
 - b. Skal produksjonskontingenten fremdeles baseres på arbeidsforbruk?

På punkter som ikke er kommentert antar kontingentutvalget at fylkeslaget støtter utvalgets forslag.

Alle kontingentutvalgets forslag til endringer er i tråd med dagens økonomiske rammer, i henhold til kontingentutvalgets mandat.

Forslaget fra kontingentutvalget behandles av styret i Norges Bondelag 31.01-01.02 2024. Styret innstiller til representantskapet i mars, som innstiller til årsmøtet i juni.

Medlemskategorier

Medlemmer i Norges Bondelag er fordelt i tre hovedkategorier:

- Bruksmedlem
- Personlig medlem
- Husstandsmedlem

Selskap med jordbruk (jordbruksforetak med flere eiere) og selskap uten jordbruk (landbruksrelaterte foretak uten jordbruksproduksjon) er medlemmer i Bondelagets Servicekontor AS.

Medlemmer kan ikke selv velge medlemskategori, medlemmer som eier eller driver gård er per definisjon bruksmedlemmer og medlemmer som ikke eier eller driver gård er personlig medlem. Et personlig medlem eller bruksmedlem kan ha ett husstandsmedlem tilknyttet sitt medlemskap.

Forslag til endringer

1. Bruksmedlem

Kontingentutvalget anbefaler følgende presisering for bruksmedlemskap:

- Medlemskap i Norges Bondelag er direkte og personlig. For alle enkeltpersonsforetak skal medlemskapet være registrert på eier av foretaket (bruksmedlem). Medlemskategorien

Selskap med jordbruk gjelder kun for jordbruksforetak med flere eiere (som for eksempel samdrifter) og jordbruksforetak organisert som AS.

- Alle som eier eller driver landbrukseiendom skal betale for sine produksjonsinteresser, uavhengig av foretaksform. Medlemmer som har produksjonsinteresser i DA, AS eller ANS skal betale for sin andel av foretakets produksjon, forutsatt at foretaket ikke er medlem i Bondelagets Servicekontor AS.

a. Høringsinnspill fra fylkeslaga

Fylkeslaga støtter presiseringene som er foreslått av kontingentutvalget

Agder Bondelag og Nordland Bondelag mener at medlemmer som har avsluttet gårdsdriften, bor på gården, men ikke har inntekt fra gården bør kunne være personlig medlem. De skriver at disse ofte melder seg ut fordi det er for dyrt med servicekontingent

b. Endelig forslag fra kontingentutvalget

Kontingentutvalget mener at pensjonister som fortsatt bor på gården, men som har lagt ned drifta fremdeles har nytte av jobben Bondelaget gjør for den norske bonden. De aller fleste som har lagt ned drifta forpakter bort jorda til aktive bønder og er derfor avhengige av at den aktive bonden har gode rammevilkår. Medlemmer som forpakter bort innmark har fortsatt inntekter fra gården selv om de ikke har produksjonsinntekter. Det vil også bli vanskelig administrativt å skille mellom pensjonister som kanskje låner bort jorda og en grunneier som har store inntekter fra utleie av jord. Å la disse medlemmene stå som personlig medlem vil ha liten økonomisk betydning for medlemmene, men kan føre til en stor kostnad for Norges Bondelag.

Det gjøres følgende presiseringer for retningslinjene for bruksmedlemskap:

- **Alle som eier og/eller driver gård skal være bruksmedlemmer i Norges Bondelag.**
- **Medlemskap i Norges Bondelag er direkte og personlig. For alle enkeltpersonsforetak skal medlemskapet være registrert på eier av foretaket (bruksmedlem). Medlemskategorien Selskap med jordbruk gjelder kun for jordbruksforetak med flere eiere (som for eksempel samdrifter) og jordbruksforetak organisert som AS.**

2. Personlig medlem

Kontingentutvalget foreslo ingen endringer for personlige medlemmer

a. Høringsinnspill fra fylkeslaga

Det var ingen innspill fra fylkeslaga om endringer for personlige medlemmer, med unntak av forslag fra Agder Bondelag og Nordland Bondelag som er behandlet i punkt 1.

b. Endelig forslag fra kontingentutvalget

Medlemmer som ønsker å støtte Norges Bondelags arbeid, men som ikke har eier- og eller produksjonsinntekter i landbruket kan være personlig medlem i Norges Bondelag (ingen endring)

3. Husstandsmedlem

Alle personlige medlemmer og bruksmedlemmer kan ha ett husstandsmedlem tilknyttet medlemskapet. Husstandsmedlemmet må bo i samme husstand som hovedmedlemmet.

Kontingentutvalget foreslo ingen endringer for husstandsmedlemmer. I hovedsak er det barn og ektefelle/samboer som meldes inn som husstandsmedlemmer. Ungdom under 30 år betaler samme reduserte kontingent som husstandsmedlemmer, og kontingentutvalget antar at de fleste hjemmeboende barn vil være under 30 år. Kårfolk under 70 år vil ikke ha redusert kontingent, men de vil som oftest også ha egen adresse og derfor ikke kvalifisere for husstandsmedlemskap.

a. Høringsinnspill fra fylkeslaga

Agder Bondelag og Nordland Bondelag ønsker at det åpnes for muligheten for at et hovedmedlem kan ha flere husstandsmedlemmer tilknyttet sitt medlemskap. Nordland Bondelag peker på at dette vil gi mulighet til å verve flere medlemmer over 30 år som bor på samme adresse

b. Endelig forslag fra kontingentutvalget

Et personlig medlem eller bruksmedlem kan ha ett husstandsmedlem tilknyttet sitt medlemskap. Husstandsmedlemmer må bo i samme husstand som hovedmedlemmet (ingen endring).

Selskap med jordbruk og selskap uten jordbruk

Jordbruksforetak med flere eiere (driftssamarbeid som for eksempel samdrifter) og foretak som er organisert som AS kan meldes inn som Selskap med jordbruk.

Landbruksrelaterte foretak som ikke har jordbruksproduksjon kan meldes inn som Selskap uten jordbruk, uavhengig av organisasjonsform.

Begge medlemskategoriene forutsetter at $\frac{3}{4}$ av foretakets eiere er medlem i Norges Bondelag (3/4-regelen), for å oppfylle krav i Norges Bondelags lover §3 om direkte og personlig medlemskap. $\frac{3}{4}$ -regelen fungerer godt for samdrifter og andre samarbeidsforetak, men den er vanskelig å praktisere for enkelte andre typer foretak. Blant annet for AS eid av holdingsselskap der det er krevende å finne fram til personlige eiere. For selskapsformer som samvirker og større sameier gjør $\frac{3}{4}$ -regelen at medlemskap er uinteressant. For stiftelser, foreninger og institusjoner er medlemskap ikke mulig etter reglene.

Selskap med jordbruk og Selskap uten jordbruk er formelt sett medlem av Bondelagets Servicekontor AS, de er representert i Norges Bondelag gjennom de av deltakerne/eierne som er medlem.

Kontingentutvalget anbefaler at regelen om at $\frac{3}{4}$ av eierne av selskap med jordbruk og selskap uten jordbruk må være medlem i Norges Bondelag erstattes med en regel om at en av eierne eller daglig leder må være medlem. Det bør samtidig innføres fast servicekontingent for selskap med jordbruk, og den faste servicekontingenten for selskap uten jordbruk bør økes noe. Det gjøres unntak fra økningen for selskap der alle eierne er medlem av Norges Bondelag.

a. Høringsinnspill fra fylkeslaga

Fylkeslaga støtter denne endringen

b. Endelig forslag fra kontingentutvalget

Regelen for medlemskategoriene Selskap med jordbruk og Selskap uten jordbruk om at $\frac{3}{4}$ av foretakets eiere også må være medlem av Norges Bondelag endres til at en av eierne eller daglig leder må være medlem. Det innføres fast servicekontingent for selskap med jordbruk og den faste servicekontingenten for selskap uten jordbruk økes tilsvarende personlig kontingent. Selskap med jordbruk der alle eierne er medlem i Norges Bondelag må ikke betale fast servicekontingent. Endringen innføres fra og med 2025.

4. Mulig ny medlemskategori - Støttemedlemskap

Det har flere ganger vært fremmet forslag om en ny medlemskategori for støttemedlemmer som ikke har behov for medlemsfordeler, men bare ønsker å støtte Bondelagets arbeid. I forslagene har det kommet innspill om svært lav kontingent for denne type medlemskap. Det har vært nevnt en sats på kr 300,-. Denne saken ble sist behandlet av styret i Norges Bondelag i 2021.

Styrets konklusjon var at en slik medlemskategori potensielt kunne føre til en betydelig reduksjon i antall personlige medlemmer og dermed i Bondelagets kontingentinntekter.

Kontingentutvalget anbefaler ikke at det innføres en ny medlemskategori for støttemedlemmer. Det er en fare for at mange av våre nåværende personlige medlemmer og husstandsmedlemmer går over til en slik ny medlemskategori. I så fall vil det være en stor kostnad knyttet til dette. Det er også uheldig hvis vi får et A- og B-lag blant medlemmene.

a. Høringsinnspill fra fylkeslaga

Ingen av fylkeslaga anbefaler at det opprettes en ny medlemskategori for støttemedlemmer. Østfold Bondelag og Buskerud Bondelag peker som kontingentutvalget på at dette kan bli en veldig stor kostnad. Østfold Bondelag mener også at fordelene man får som personlig medlem er såpass gode at det ikke bør prioriteres å opprette en egen medlemskategori med lavere kontingentsats

b. Endelig forslag fra kontingentutvalget

Det innføres ikke en ny medlemskategori for støttemedlemmer (ingen endring)

Kontingentsystemet

Medlemskontingenten er Norges Bondelags viktigste inntektskilde, og utgjør om lag 72% av organisasjonens driftsinntekter (rammebudsjett 2024).

Alle bruksmedlemmer, personlige medlemmer og husstandsmedlemmer i Norges Bondelag betaler personlig kontingent. Medlemmer til og med 30 år, fra og med 70 år og husstandsmedlemmer betaler en redusert sats. Medlemmer til og med 25 år som også er medlem i Norges Bygdeungdomslag eller 4H Norge betaler en ytterligere redusert sats.

Forslag til endringer

1. Personlig kontingent

Kontingentutvalget anbefaler ingen endringer i dagens beregning av personlig kontingent.

En redusert sats for medlemmer i Norges Bygdeungdomslag gir en viktig signaleffekt om samarbeidet mellom Norges Bondelag og Bygdeungdomslaget. Medlemmer som bor i deler av landet der Bygdeungdomslaget ikke har lokallag har fremdeles mulighet til å melde seg inn i Bygdeungdomslaget sentralt.

Det anbefales heller ikke å redusere den personlige kontingenten til under kr 1 000,-. Det er lite poeng i å redusere satsen for bare et år, en eventuell reduksjon ville måtte opprettholdes over flere år. Kostnaden av dette måtte i så fall hentes inn ved å øke produksjons- og makskontingent med betraktelig mer enn kostnads- og lønnsvekst de neste årene, og bruksmedlemmene ville måtte subsidiere personlige medlemmer.

a. Høringsinnspill fra fylkeslaga

Innspillene viser at fylkeslaga er delt i spørsmålet om redusert kontingent for medlemmer under 26 år som ikke er medlem i Norges Bygdeungdomslag (NBU) eller 4H Norge. De 4 fylkeslaga som sier seg enige med kontingentutvalget argumenterer med at denne rabatten har en viktig signaleffekt og at Bygdeungdomslaget er en viktig rekrutteringsarena for lokallaga. Østfold Bondelag mener det ikke bør prioriteres å redusere satsen for medlemmer under 30 år da kostnaden blir for stor. 7 av fylkeslaga støtter redusert sats for alle medlemmer under 26 år. Akershus Bondelag mener at alle medlemmer under 26 år skal betale redusert kontingent, uavhengig av om de er medlem i NBU/4H. De peker på at å verve ungdom er svært viktig for Bondelaget, særlig på lang sikt. De poengterer at NBU er en organisasjon som i stor grad er fundert på aktiviteten i fylkes- og lokallag. De mener derfor det er lite aktuelt å bare være

medlem i NBU sentralt. Akershus mener også at ungdom ikke får samme nytte som voksne av Agrol-rabattene. Rogaland Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag støtter også redusert sats for alle medlemmer under 26 år, men mener medlemmer i NBU eller 4H skal betale en ytterligere redusert sats slik at de beholder fordelene sine. 3 av fylkeslaga har ikke kommentert saken.

De fleste fylkeslaga er tydelige på at den personlige kontingenten ikke skal reduseres på bekostning av høyere brukskontingent. Østfold Bondelag mener det er såpass mange fordeler for personlige medlemmer at det ikke bør prioriteres å redusere den personlige kontingenten. Innlandet Bondelag ser at det er vanskeligere å verve personlige medlemmer når kontingent er på mer enn kr. 1.000,- men det er ikke ønske om å redusere den personlige kontingenten med en tilsvarende økning av produksjonskontingenten. Akershus Bondelag mener kontingenten bør være rimeligere for medlemmer under 30 år og at de medlemmene vi da vil klare å verve vil veie opp for kostnaden av dette tiltaket.

Østfold Bondelag ber om en konsekvensutredning på at redusert kontingent for pensjonister skal gjelde fra overdragelse av gården og ikke fra fylte 70 år som i dag. De mener dette kan føre til at flere medlemmer viderefører medlemskapet etter at gården er solgt.

b. Endelig forslag fra kontingentutvalget

Alle medlemmer i Norges Bondelag, med unntak av æresmedlemmer, skal betale personlige kontingent (kr. 1.055,- i 2024).

Medlemmer til og med 30 år, fra og med 70 år og husstandsmedlemmer skal betale en lik redusert sats (kr. 690,- i 2024).

Medlemmer til og med 25 år som er medlem i Norges Bygdeungdomslag eller 4H Norge skal betale en ytterligere redusert sats (kr. 320,- i 2024).

(Ingen endring)

2. Brukskontingent

Brukskontingent (servicekontingent) betales til Bondelagets Servicekontor A/S av alle som eier eller driver en landbrukseiendom, selskap med jordbruk og selskap uten jordbruk. Den er sammensatt av 4 elementer:

1. Fast servicekontingent
2. Arealkontingent utmark
3. Arealkontingent innmark
4. Produksjonskontingent

Med unntak av fast servicekontingent (som ble innført i 2006) er systemet for beregning av brukskontingent stort sett uendret siden 1980.

Utfordringer med dagens modell:

1. Arealkrevende produksjoner betaler en høyere kontingent enn produksjoner som krever lite eller ingen areal
2. Enkelte medlemmer med stor produksjon betaler ikke makskontingent fordi de har lite areal
3. Det er relativt liten forskjell på brukskontingenten til store og mellomstore melkebruk
4. Beregninger av fiktiv kontingent for referansebrukene tyder på at enkelte produksjoner betaler mye mer per årsverk enn andre produksjoner
5. Systemet er komplisert og vanskelig å forstå

Fast servicekontingent

Alle bruksmedlemmer betaler fast servicekontingent, uavhengig av om de har produksjon på gården eller ikke. Betegnelsen fast servicekontingent er noe forvirrende og forklare i liten grad hva denne kontingenten er til. I samtaler med medlemmer brukes gjerne betegnelsen «grunneieravgift» eller «grunneierkontingent».

Arealavhengig kontingent utmark

Det beregnes kontingent av alt skog og utmarksareal, uavhengig av bonitet og andre forhold. Makskontingent for utmark er kr 700,- (2024), dette tilsvarer i overkant av 800 dekar.

Medlemmer i områder med store utmarksarealer uten produktiv skog synes gjerne det er urettferdig at de skal betale like mye i arealkontingent for hei og myr som medlemmer med tilsvarende areal produktiv skog. Kontingentutvalget mener at makskontingenten for utmark er så lav at dette allikevel er rettferdig da alle medlemmer med utmark drar nytte av Bondelagets arbeid for grunneiere. Bondelaget jobber mye for, og yter mye service til grunneiere.

Arealavhengig kontingent innmark

Arealkontingent innmark tilsvarer om lag 16% av total budsjettert kontingent 2024. Det beregnes arealkontingent per dekar på alt innmarksareal i drift, inkludert innmarksbeite.

Hvordan arealkontingent innmark beregnes har vært, og er, omstridt. Det er en del tilbakemeldinger på at arealkontingenten er urettferdig og at arealkrevende produksjon som for eksempel korn må betale for mye i kontingent fordi de betaler for kornarealet to ganger, både gjennom arealkontingenten og produksjonskontingent for korn. Fra de nordligste fylkene har det kommet innspill om at deres medlemmer må betale mer i arealkontingent fordi det kreves større areal for samme mengde avling, senest fra Troms Bondelag i 2022.

Kontingentutvalget foreslår at arealkontingent innmark fjernes fra kontingentberegningen

Produksjonskontingent

Produksjonskontingent til Bondelagets Servicekontor tar utgangspunkt i antall dyr og antall dekar planteproduksjon for salg, og regnes ut ved hjelp av normtall og kontingentfaktortabell.

Ved hjelp av normtallene regnes det ut en kontingentfaktor for hver av produksjonene medlemmet har. Disse kontingentfaktorene legges sammen til en total kontingentfaktor, som tilsvarer et trinn i kontingentfaktortabellen. Hvordan produksjonskontingenten regnes ut er forklart nærmere i rapporten fra kontingentutvalget (vedlegg 1).

Normtallene i kontingentsystemet ble bygget opp med utgangspunkt i normer for arbeidsforbruk fra 90-tallet. Siden den gang har utviklingen i arbeidsforbruk vært noe ulik for de ulike produksjonene, og normtallene bør derfor justeres. Kontingentutvalget mener det er nødvendig å oppdatere normtallene og anbefaler å justere normtallene etter det tallgrunnlaget som er tilgjengelig.

En justering av normtallene, samt bortfall av arealkontingent innmark fører til at det må gjøre endringer i både trinn og satser i tabell for kontingentfaktor. Justeringene vil føre til relativt store endringer i kontingent for enkeltmedlemmer og bør derfor innføres gradvis over tre år. Kontingentsystemet vil aldri oppleves som helt rettferdig for alle medlemmer. Kontingentutvalget mener det framlagte forslaget vil løse flere av utfordringene som er påpekt i dagens system.

a. Høringsinnspill fra fylkeslaga

Med unntak av Rogaland Bondelag støtter alle fylkeslaga å fjerne arealkontingent innmark fra kontingentberegningen. Rogaland Bondelag mener at å fjerne innmarkskontingenten vil øke belastningen på medlemmer som driver med intensiv husdyrproduksjon.

Innspillene fra fylkeslaga støtter kontingentutvalgets forslag om at produksjonskontingenten fremdeles skal baseres på arbeidsforbruk, og at normtallene justeres etter beste datagrunnlag.

I forslaget fra kontingentutvalget er det foreslått at medlemmer med kontingentfaktor 0,0-0,15 ikke skal betale produksjonskontingent. Det er også i dag slik at satsen er kr. 0,- for de to laveste trinnene i kontingentfaktortabellen. Østfold Bondelag, Vestfold Bondelag og Telemark Bondelag mener at det bør sees på dette på nytt. De mener alle bør betale produksjonskontingent, uavhengig av størrelse på produksjonen. Alle bør bidra ut ifra sin produksjon – stor eller liten.

Flere fylkeslag peker på at det utfordrende å endre brukskontingenten, da det alltid vil være noen som opplever endringene som urettferdig. Vestfold Bondelag og Vestland Bondelag poengterer at det kan bli vanskelig å rekruttere og beholde medlemmer med frukt og bær siden de får en stor økning i kontingent med nye normtall. Vestland Bondelag nevner også ammeku. Flere fylker mener at det generelt kan bli vanskelig å holde på de medlemmene som får stor økning i kontingenten og at derfor er viktig hvordan dette kommuniseres ut til medlemmene. Flere av fylkeslaga peker på at justeringene som er foreslått av kontingentutvalget vil føre til relativt store endringer i kontingent for enkelte medlemmer og støtter derfor også forslaget om å innføre endringene over 3 år. Nordland Bondelag mener det bør vurderes å innføre endringene over flere enn 3 år.

Innlandet Bondelag foreslår en tilføyning til kontingentutvalgets forslag: Det bør settes av tid og ressurser til en gjennomgang av hele medlemsregisteret for å sikre at alle som eier og/eller driver en landbrukseiendom er registrert som bruksmedlemmer, og ikke som personlige medlemmer.

Rogaland Bondelag foreslår 3 år med halv kontingent for førstegangsregistrering som bruksmedlem, og mener dette vil gjøre det mer attraktivt å bli medlem

b. Endelig forslag fra kontingentutvalget

Kontingentutvalget er enige i innspillet fra Østfold Bondelag med flere om at alle bør betale produksjonskontingent, uavhengig av størrelse på produksjonen. I dag betaler de fleste av medlemmene på de to laveste trinnene arealkontingent for innmark. Når denne fjernes vil det føre til at disse medlemmene ikke betaler noe kontingent for sin produksjon. Satsen på de to nederste trinnene i kontingentfaktortabellen (kr. 0,- i dag) bør økes tilsvarende gjennomsnittlig innmarkskontingent for medlemmene det gjelder.

I dag betaler unge bønder under 35 år halv kontingent første året de er bruksmedlem, enten de er nye medlemmer eller tidligere personlige medlemmer som har overtatt gård. Kontingentutvalget foreslår at denne rabatten utvides til de to første årene som bruksmedlem. Det er svært viktig for Norges Bondelag å rekruttere flere unge bønder og kontingentutvalget mener derfor det er riktig å prioritere denne gruppen.

Det gjøres jevnlig en vask av Bondelagets medlemmer mot foretak som søker jordbrukstilskudd, for å sikre at medlemmer som driver gård er registrert som bruksmedlemmer og ikke som personlige medlemmer. Dette vil plukke opp de fleste tilfeller der medlemmer hos oss driver et enkeltpersonsforetak med jordbruksproduksjon. Denne vasken vil derimot ikke nødvendigvis fange opp tilfeller der medlemmer i Bondelaget er deltakere eller eiere i DA, ANS eller AS og heller ikke medlemmer som driver gården sammen med ektefelle/samboer. Kontingentutvalget anbefaler at administrasjonen vurderer om det er mulig med en mer systematisk og grundig gjennomgang.

Bruksmedlemmer, selskap med jordbruk og selskap uten jordbruk skal betale brukskontingent til Bondelagets Servicekontor AS. Bruksmedlemmer skal betale kontingent for sine produksjonsinteresser uavhengig av foretaksform. Medlemmer som er deltakere/eiere i DA, AS eller ANS skal betale brukskontingent for sin andel av foretakets produksjon, forutsatt at foretaket ikke er medlem i Bondelaget.

Brukskontingenten er sammensatt av 3 elementer.

- 1. Fast servicekontingent**
- 2. Arealkontingent utmark**
- 3. Produksjonskontingent**

Det beregnes merverdiavgift på brukskontingent.

Medlemmer under 35 år skal betale halv personlig- og brukskontingent de to første årene som bruksmedlem.

Produksjonskontingent beregnes basert på arbeidsforbruk. Kontingenten regnes ut ved hjelp av normtall og en kontingentfaktortabell. Normtallene for alle produksjoner justeres med utgangspunkt i best tilgjengelig tallgrunnlag. Normtallene bør gjennomgås jevnlig og justeres hvis nytt, og bedre tallgrunnlag er tilgjengelig.

Det beregnes produksjonskontingent for alle produksjoner som er berettiget til avløsning ved sykdom i jordbruksavtalen.

Tidligere har sats for produksjonskontingent for de to laveste trinnene på kontingentfaktortabellen vært kr. 0,-. Etter at arealkontingent innmark nå er fjernet økes satsen på disse to trinnene, slik at alle medlemmer betaler produksjonskontingent for sin produksjon.

Endringene i kontingentsystemet innføres gradvis over 3 år.

I medlemsregisteret og på faktura for medlemskontingent endres betegnelse «Servicekontingent» til «Brukskontingent» og «Fast servicekontingent» til «Grunneierkontingent».

Vedlegg 1: Rapport fra kontingentutvalget

Vedlegg 2: Høringsinnspill fra fylkeslaga